

# Hantering av olyckor, tillbud och avvikelser

---

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

|                                                                                                |          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| <b>1. GENERELLA FÖRESKRIFTER.....</b>                                                          | <b>3</b> |
| 1.1. Allmänt.....                                                                              | 3        |
| 1.2. Utgivning och ändring.....                                                                | 3        |
| 1.2.1. Versionshistorik.....                                                                   | 3        |
| <b>2. DEFINITIONER OCH BEGREPPSFÖRKLARINGAR.....</b>                                           | <b>4</b> |
| 2.1.1. Allmänt.....                                                                            | 4        |
| 2.1.2. Järnvägsinfrastruktur.....                                                              | 4        |
| <b>3. RAPPORTERING AV OLYCKOR, TILLBUD OCH VÄSENTLIGA FEL TILL<br/>TRANSPORTSTYRELSEN.....</b> | <b>5</b> |
| 3.1. Omedelbar rapportering.....                                                               | 5        |
| 3.2. Årlig rapportering.....                                                                   | 5        |
| <b>4. ORGANISATION.....</b>                                                                    | <b>6</b> |
| 4.1. Säker arbetsplats.....                                                                    | 6        |
| 4.2. Representant på olycksplatsen.....                                                        | 6        |
| 4.3. Olycksutredare.....                                                                       | 6        |
| 4.4. Vistelse på olycksplats.....                                                              | 6        |
| <b>5. ÅTGÄRDER VID OLYCKA.....</b>                                                             | <b>7</b> |
| 5.1. Tågpersonalens uppgifter.....                                                             | 7        |
| 5.2. Larmvägar vid anmälan om olycka/tillbud.....                                              | 7        |
| 5.2.1. Tågpersonalens anmälan vid tid <b>med</b> tågledare i tjänst.....                       | 7        |
| 5.2.2. Personalens anmälan vid tid <b>utan</b> tågledare i tjänst.....                         | 7        |
| 5.3. Åtgärder av larmmottagare.....                                                            | 7        |
| 5.3.1. Är olyckan av större eller mindre art?.....                                             | 7        |
| 5.4. Information och massmediakontakter.....                                                   | 8        |
| 5.5. Stöd till personal.....                                                                   | 8        |
| 5.5.1. Omhändertagande av personal.....                                                        | 8        |
| 5.5.2. Tagande ur tjänst.....                                                                  | 8        |
| 5.5.3. Återtagande i tjänst.....                                                               | 8        |
| <b>6. RÖJNING OCH BÄRGNING.....</b>                                                            | <b>9</b> |
| 6.1. Allmänt.....                                                                              | 9        |
| 6.2. Røjning.....                                                                              | 9        |
| 6.3. Bärning.....                                                                              | 9        |
| 6.4. Återstart av trafik efter olycka.....                                                     | 99       |
| <b>7. AVVIKELSER.....</b>                                                                      | <b>9</b> |
| 7.1. Allmänt.....                                                                              | 9        |
| 7.2. Anmälan.....                                                                              | 9        |
| <b>8. UTREDNING AV OLYCKA/TILLBUD/AVVIKELSE.....</b>                                           | <b>9</b> |
| 8.1. Utredning (allmänt).....                                                                  | 9        |
| 8.2. Utredningsrapport.....                                                                    | 9        |

---

1. GENERELLA FÖRESKRIFTER

1.1. Allmänt

Denna föreskrift innehåller regler om hantering av olyckor och tillbud vid Ohs Bruks Järnväg. Föreskriften ingår som en del i säkerhetsstyrningssystem för Ohs Bruks Järnväg.

För utredning av olyckor gäller de föreskrifter som meddelas av Transportstyrelsen.

1.2. Utgivning och ändring

Innehållet i denna föreskrift beslutas av Trafiksäkerhetshandläggaren.

Trafiksäkerhetshandläggaren ansvarar för att ny utgåva av denna föreskrift ges ut efter ändringar.

1.2.1. Versionshistorik

|            |          |
|------------|----------|
| 2005-07-01 | Nyutgåva |
| 2013-07-01 | Utgåva 2 |
| 2014-05-01 | Utgåva 3 |
| 2018-02-01 | Utgåva 4 |
| 2022-06-01 | Utgåva 5 |
| 2024-07-01 | Utgåva 6 |
| 2026-07-01 | Utgåva 7 |

I stycke 5.5.2 har kompletterats med att person som tages ur tjänst även ska göra drogtest.

---

2. DEFINITIONER OCH BEGREPPSFÖRKLARINGAR  
2.1.1. Allmänt

- Huvudspår Spår som är avsett för tågrörelse (= *Tågspår i MRO SÄO*)
- Olycka Oönskad eller ouppstått plötslig händelse, eller en följd av sådana händelser, som får skadliga följder
- Signifikant olycka Varje *olycka* där minst ett järnvägsfordon i rörelse är inblandat och som resulterar i att
  - en eller flera personer avlider, *eller*
  - en eller flera personer skadas allvarligt, *eller*
  - skador uppstår på materiel, spår, andra installationer eller miljön motsvarande minst 150 000 euro, *eller*
  - trafikstopp på huvudspår i 6 timmar eller mer
- Tillbud Händelse som skulle ha kunnat ge upphov till en olycka om den hade uppstått under något andra omständigheter,
- Tåg Ett eller flera dragfordon, med eller utan tillkopplade järnvägsfordon och med tillgängliga tågdata, som går i trafik mellan två eller flera angivna platser
- Väsentliga fel och väsentliga brister Händelse som varken är *olycka* eller *tillbud* men där någon olämplighet i tekniska delsystem eller drift uppstår, så att dessa skulle kunna bidra till olycka

För att göra rapportering mm enhetlig skall ovanstående benämningar användas.

Med Trafiksäkerhetshandläggaren nedan avses även utpekad ersättare.

2.1.2. Järnvägsinfrastruktur

Definieras i Lag om nationella järnvägssystem som ”spår-, signal- och säkerhetsanläggningar avsedda för järnvägstrafik, trafikledningsanläggningar, anordningar för elförsörjning av trafiken samt övriga fasta anordningar som behövs för anläggningarnas bestånd, drift eller brukande”.

---

### 3. RAPPORTERING AV OLYCKOR, TILLBUD OCH VÄSENTLIGA FEL TILL TRANSPORTSTYRELSEN

#### 3.1. Omedelbar rapportering

Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska omedelbart rapportera följande till Transportstyrelsen:

- Signifikanta olyckor samt tillbud till sådana olyckor vid järnvägsdrift.
- Olyckor vid järnvägsdrift som hade kunnat leda till samma konsekvenser som en signifikant olycka.
- Andra olyckor eller tillbud där allvarliga systemfel misstänks ligga bakom händelsen.
- Själv mord, självmordsförsök och sabotagehandlingar vid järnvägsdrift som har medfört eller hade kunnat leda till samma konsekvenser som en signifikant olycka.
- Signalfel som har lett till ett mindre restriktivt signalbesked än vad som krävs.
- Stoppsignalpassager som har inneburit en direkt kollisionsrisk.
- Fordonstekniska fel som inte har upptäckts vid ordinarie planerade kontroller och som inneburit en lägre säkerhetsnivå.
- Utebliven eller kraftigt nedsatt bromsförmåga hos järnvägsfordon vid rörelse på huvudspår eller motsvarande.
- Händelser där järnvägsfordon varit i, eller riskerat komma i, en lång okontrollerad rörelse.
- Andra fel eller brister hos trafikstyrningen, driften och trafikledningen, underhållet, infrastrukturen, energiförsörjningen eller rullande material, som inte har upptäckts vid ordinarie planerade kontroller och som inneburit en lägre säkerhetsnivå.
- Andra väsentliga fel och väsentliga brister

#### 3.2. Årlig rapportering

Järnvägsföretag och infrastrukturförvaltare ska senast den 31 mars varje år lämna in en säkerhetsrapport till Transportstyrelsen på det sätt som Transportstyrelsen anvisar. Se vidare TSFS 2024:2.

Trafiksäkerhetshandläggaren meddelar Transportstyrelsen anmälningspliktiga händelser snarast efter dess inträffande. Rapport skall även delges styrelsen.

---

#### 4. ORGANISATION

När en olycka har inträffat är det viktigt att allt arbete sker på ett välordnat och disciplinerat sätt. Till hjälp för detta finns denna föreskrift. Delar av instruktionerna återfinns även på sista sidan i tdt-boken.

##### 4.1. Säker arbetsplats

Efter en olycka är det viktigt att fortast möjligt anordna en säker arbetsplats för räddningspersonal:

- Vid olycka på linjen eller obehövad station gäller totalstopp för trafik på den aktuella stationssträckan (även för vut med hjälpfordon).
- Vid olycka på bevakad station gäller totalstopp för fordonsrörelser på alla spår. För Ohs Bruk gäller dock, att då olycka enbart berör del av bangård avgör tågledare vilka spår som erfordrar avstängning.
- Tkl skall ombesörja hinderanmälan och avspärning. Under tid då ingen tkl tjänstgör ombesörjer tsm resp. tbfh att spåret stängs av med hindertavlor.

##### 4.2. Representant på olycksplatsen

Om olycka inträffar skall en representant –olycksplatsansvarig, (OPA)- för Ohs Bruks Järnväg finnas tillgänglig på olycksplatsen. Vid bdisp får tsm automatiskt denna funktion, övrig tid utser tågledare/-trafiksäkerhetshandläggare lämplig person. Denne representant är kontaktperson gentemot tågledare/-trafiksäkerhetshandläggare, och direkt underställd samhällets räddningsledare. Det är även till denna person som räddningsledaren anmäler att insatsen är avslutad. Representanten kan vid behov även vara olycksutredaren behjälplig med faktainsamling och dokumentation.

##### 4.3. Olycksutredare

Trafiksäkerhetshandläggaren ansvarar för att olycksutredare utses. Olycksutredare ska vara person med relevant utbildning för uppgiften. I de fall Statens haverikommission eller annan myndighet undersöker olyckan ansvarar olycksutredaren för att dessa får den hjälp de behöver samt begärd information, föreskrifter mm.

##### 4.4. Vistelse på olycksplats

För att räddningsarbetet skall kunna bedrivas effektivt skall undvikas att onödigt folk vistas på platsen. Endast personal vars tjänstgöring kräver närvaro äger tillträde. Övriga personer skall hållas utanför spårområdet och eventuella avspärningar. All personal på olycksplatsen är skyldig att följa anvisningar från samhällets räddningstjänst.

---

5. ÅTGÄRDER VID OLYCKA

5.1. Tågpersonalens uppgifter

Lokförare, tbfh eller tsm är ansvariga för att anmälningar och övriga åtgärder enligt denna föreskrift blir utförda.

5.2. Larmvägar vid anmälan om olycka/tillbud.

5.2.1. Tågpersonalens anmälan vid tid **med** tågledare i tjänst.

Lokförare, tbfh eller tsm:

- Larmar samhällets räddningstjänst på telefon 112 om så bedöms erforderligt.
- Anmäler olycka till lättast anträffbara tkl eller direkt till tågledare (normalt tkl Ohs Bruk).

5.2.2. Personalens anmälan vid tid **utan** tågledare i tjänst.

Tsm:

- Larmar samhällets räddningstjänst på telefon 112 om så bedöms erforderligt.
- Anmäler olycka till Trafiksäkerhetshandläggaren eller dennes ställföreträdare (framgår av tdt-bok).

5.3. Åtgärder av larmmottagare.

Den tkl eller tågledare som tar emot anmälan om olycka eller tillbud agerar enligt denna föreskrift och enligt MRO Sjö. I de fall ingen tågledare tjänstgör skall den som tar emot anmälan påminna tsm om åtgärder enligt 4.1 ovan.

5.3.1. Är olyckan av större eller mindre art?

Såsom ”signifikant olycka” definieras olycka med dödsfall, allvarliga personskador, där materiella skador bedöms bli över 150 000 Euro eller som medför trafikavbrott om minst 6 timmar, fullständig definition se 2.1.1, (även tillbud till denna definition skall utredas). Som ”olycka” definieras oönskad eller ouppsatlig plötslig händelse, eller en följd av sådana händelser, som får skadliga följder.

**Signifikant olycka** skall snarast anmälas till Transportstyrelsen. (Telefonnummer framgår av tdt-boken.)

Med hänsyn till utredningen får fordon inte flyttas från olycksplatsen innan röjningsmedgivande erhållits. Röjningsmedgivande kan lämnas av flera olika instanser såsom polis, egen utredare eller arbetsmiljöinspektionen. Trafiksäkerhetshandläggaren eller dennes ersättare  
Undantag: Fordon får flyttas för livräddning och brandsläckning.

Om vägkorsning är spärrad, får fordon flyttas från korsningen för att släppa fram trafik när

- Trafiksäkerhetshandläggaren lämnat medgivande.
- Även andra parter lämnat medgivande, t ex polisen.

För att köra hem fordonet till Ohs Bruk, krävs dock röjningsmedgivande enligt ovan.

**Olycka.** Om polis tillkallats, låt fordon stå kvar tills polisen dokumenterat olyckan.

#### 5.4. Information och massmediakontakter

Information till resenärer, övrig personal och allmänhet är viktig. Det gäller både vid tillbud eller olycka som vid andra onormala händelser. Uttalanden i skuld- eller orsaksfrågor skall undvikas innan utredning skett. Diskussion med part som varit inblandad skall också undvikas innan utredning skett.

Massmedias representanter som befinner sig på olycksplats eller frågar efter information om olycka/tillbud skall hänvisas till den representant som finns på olycksplatsen. Uttalande i skuldfråga skall undvikas innan utredning skett.

#### 5.5. Stöd till personal

##### 5.5.1. Omhändertagande av personal

Den som mottar larmet svarar för omhändertagande av personal som direkt berörs av en olycka. Den som svarar för omhändertagandet skall se till att de drabbade får en kontaktperson som de kan prata igenom händelsen med.

##### 5.5.2. Tagande ur tjänst

Personal som är direkt inblandad i olycka skall omedelbart tas ur säkerhetstjänst om något av nedanstående inträffat:

- ⤴ Om olyckan inneburit att människor avlidit eller skadats svårt, eller stora materiella skador uppstått.
- ⤴ Om personen är eller kan misstänkas vara chockad.
- ⤴ Om annan personal, järnvägens egen, polis eller räddningstjänst bedömer att den inblandande av annat skäl inte anses lämplig för fortsatt säkerhetstjänst.
- ⤴ Om personen själv önskar bli avlöst.

I de fall den som tar personal ur tjänst eller personen själv anser det nödvändigt skall personen hänvisas till läkarvård.

Person som tas ur tjänst skall göra alkohol-och drogtest snarast möjligt. Tågledare, Trafiksäkerhetshandläggaren eller dennes ställföreträdare ombesörjer att så sker.

Det är Trafiksäkerhetshandläggaren, dennes ställföreträdare eller tågledare som fattar beslut om tagande ur tjänst. Att någon tas ur tjänst av denna anledning innebär inte något ställningstagande i ansvars- eller skuldfråga, utan är enbart betingat av omsorg om den inblandades fysiska eller psykiska hälsa och dennas eventuella påverkan på det fortsatta arbetet. Ingen får beordras att fortsätta tjänstgöringen mot sin egen vilja.

##### 5.5.3. Återtagande i tjänst

Beslut om återinsättande i tjänst görs av samma person som beslutat om tagande ur tjänst. I det fall tågledare fattat beslutet kan beslut om återinsättande fattas av Trafiksäkerhetshandläggaren eller dennes ställföreträdare efter samråd med berörd tågledare. I det fall läkare varit inkopplad skall samråd ske med denne. Samråd med den berörda personen skall alltid ske före återinsättande i tjänst.

---

## 6. RÖJNING OCH BÄRGNING

### 6.1. Allmänt

Ohs Bruks Järnvägs personal skall efter räddningsinsatser medverka till att bevaka olycksplats och där vidtaga åtgärder så att spår eller fynd från olyckan inte försvinner eller förstörs. Detta innebär att fordon ej får flyttas och att inget i järnvägsinfrastrukturen får ändras. Undantag får göras för livräddning, brandsläckning eller för att stoppa miljöfarligt utsläpp.

### 6.2. Rövning

Trafiksäkerhetshandläggare om rövning då andra eventuella parter, var för sig, lämnat rövningssmedgivande. Beslutet delges berörda parter, och innebär att bärgning och rövning får påbörjas. Såväl inkomna rövningssmedgivande som lämnat beslut om rövning skall dokumenteras av Tsä.

### 6.3. Bärgning

Om bärgning behövs skall maskinchefen utse bärgningsansvarig. Denne ansvarar för det praktiska genomförandet.

### 6.4. Återstart av trafik efter olycka

Då rövning är utförd, inga anordningar som föranleder Hinderanmälan kvarstår och -i förekommande fall- banan besiktigats utan stoppande fel får trafiken återupptas på aktuell sträcka. Tidpunkten meddelas Trafiksäkerhetshandläggaren.

## 7. AVVIKELSER

### 7.1. Allmänt

Avvikelser är oönskade händelser som inte är olycka eller tillbud men som ändå kan påverka trafiksäkerheten, t ex bristfälligt utförda rutiner, fordonsskador i tåg och vindfälda träd över spåret.

### 7.2. Anmälan

Avvikelser anmäls enligt samma larmvägar som vid olycka, se avdelning 5.2 ovan.

## 8. UTREDNING AV OLYCKA/TILLBUD/AVVIKELSE

### 8.1. Utredning (allmänt)

Alla olyckor, tillbud och avvikelser järnvägstrafik ska rapporteras till Trafiksäkerhetshandläggaren. Syftet är att samla erfarenheter och förebygga att liknande händelser ånyo inträffar.

### 8.2. Utredningsrapport

Trafiksäkerhetshandläggaren skall presentera utredningsrapport snarast möjligt efter inträffad olycka. Intet hindrar att utredningen görs av erfaren utredare från annat företag. I normalfallet ska slutrapport vara klar senast tre månader efter inträffad händelse. Vid större olyckor kan dock längre tid krävas.